

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LII. — Izdan in razposlan 2. dne julija 1912.

Vsebina: Št. 125. Dopustilnica za lokalno železnico od Dunaja (Velika tržnica) čez Hainburg do deželne meje.

125.

Dopustilnica z dne 24. junija 1912. l.

za lokalno železnico od Dunaja (Velika tržnica) čez
Hainburg do deželne meje.

Na podstavi Najvišjega pooblastila podeljujem v perazumu z udeleženi ministrstvi nižjeavstrijskemu deželnemu odboru po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, po določitih zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) ter zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokalne železnice s pravilnim tirom od Dunaja (Velika tržnica) čez Hainburg do deželne meje.

§ 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživa koncesionar v členih VI do XII zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149) omenjene ugodnosti.

§ 2.

Koncesionar je dolžen gradnjo dopuščene železnice dokončati najdalje v dveh letih, računaje

od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter tudi vzdrževati po njej obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bode držal gorenjega roka za gradnjo ter da izvrši in opremi železnico, kakor zahteva dopustilo, naj dá koncesionar na zahtevanje c. kr. državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novi varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala gorenja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§ 3.

Da izdela dopuščeno železnico, se podeljuje koncesionarju pravica razlastitve po določitih določilih zakonitih predpisov.

Ista pravica se podeljuje koncesionarju tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda naredé in o katerih bi c. kr. državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni korist.

§ 4.

Koncesionarju se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice in po dopustilnih pogojih, postavljenih po c. kr.

ministrstvu za železnice, ter po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dadó morda v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, toliko, kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, posebno na zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno c. kr. ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali posebni obratni predpisi, ki jih izdá c. kr. ministrstvo za železnice.

§ 5.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporablanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru ter gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo vsakčas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi na deželno brambo in črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce ter na orožnike in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in kontrolne zборе.

Koncesijonar je dolžen pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opremnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, dalje pristopiti k vsakčas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojne ter k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal s 1. dnem junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakčas veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, potem vsakčas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojne zadobé za koncesijonarja moč in veljavo z dnem, katerega se prične po dopuščeni železnici obrat. Predpisi enake vrste, ki se izdadó šele po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesijonarja veljavnost tedaj, čim se mu naznanijo uradno.

Te dolžnosti ima koncesijonar samo toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na sekundarni značaj železniške proge in na

olajšila, podeljena vsled tega gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesijonar je dolžen, oddajaje službe se ozirati v zmyslu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz c. in kr. vojske, c. in kr. vojne marine in c. kr. deželne brambe.

§ 6.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§ 7.

Koncesijonar nima pravice oddajati obrat dopuščene železnice tretjim osebam, razen če c. kr. državna uprava to izrečno dovoli.

C. kr. državni upravi se pridržuje pravica, kadarkoli prevzeti obrat dopuščene železnice in ga v potem še ostali dopustilni dobi voditi za račun koncesijonarja.

V tem primeru mora koncesijonar stroške, ki res nastanejo vsled tega obratovanja, povrniti c. kr. državni upravi.

V ostalem je načine, kako je voditi ta obrat, uravnati z obratno pogodbo, ki se sklene s koncesijonarjem.

§ 8.

Koncesijonar je dolžen skrbeti za oskrbo svojih uslužbencev v onemoglosti in starosti in za oskrbo njihovih družin in v ta namen pristopiti k pokojninskemu zavodu zveze avstrijskih lokalnih železnic, ako se ne bi za dopuščeno železniško podjetje ustanovila posebna pokojninska blagajnica z vsaj enakimi ugodnostmi za ude, oziroma z vsaj enakimi dolžnostmi za koncesijonarja, kakor pri imenovanem pokojninskem zavodu.

To oskrbo je izvršiti tako, da mora koncesijonar ali podjetje, ki stopi na njegovo mesto, zglasiti stalne uslužbence z dnem, katerega se stalno namestijo, izmed drugih uslužbencev pa vsaj tiste, ki opravljajo službo kakor vozovodje, sprevodniki,

čuvaji ali postajski služabniki, ob primerni uporabi najpozneje, ko so dovršili tri službena leta, pri pokojninskem zavodu zveze avstrijskih lokalnih železnic, oziroma pri svoji pokojninski blagajnici.

Ustav pokojninske blagajnice ter vsaka njegova izprememba potrebuje odobrenja ministrstva za železnice.

§ 9.

Koncesionar ima dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XXV zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149), vsakčas dopuščati c. kr. državni upravi na njeno zahtevanje skupno rabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se šele napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela c. kr. državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih delnih kosih.

§ 10.

Koncesionarju se daje pravica, da s posebnim dovoljenjem c. kr. državne uprave in s pogoji, ki jih postavi, naredi delniško družbo, ki stopi v vse pravice in obveznosti koncesionarja.

Koncesionarju se daje pravica izdati prednostne delnice, ki uživajo gledé svojega obrestovanja in razdolžbe prednost pred osnovnimi delnicami, do zneska, ki ga določi c. kr. državna uprava.

Dividenda, ki gre prednostnim delnicam, preden nastopi za osnovne delnice pravica do dividende, se ne sme odmerjati višje nego s $4\frac{1}{3}$ odstotka; pri tem pa ne sme biti doplačil iz donosov poznejših let.

Družbena pravila, ter obrazci delnic, ki se izdadó, potrebujejo odobrenja c. kr. državne uprave.

Koncesionarju se daje pravica izdati za prednostno posojilo, ki ga najme, delne zadolžnice po pogojih, ki jih določi c. kr. državna uprava; obrazci prednostnih obligacij, ki se izdadó, potrebujejo odobrenja c. kr. državne uprave.

Znesek resnične ter nominalne napravne glavne potrebuje odobrenja c. kr. državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res porabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice, všteti nabavo vozil, ter za dotacijo glavnične rezerve, ki jo določi c. kr. državna uprava, in se prav izkažejo, prištevsji interkalarne obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in pa kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne uredbe, se smejo dotični stroški prišteti k napravnim glavnicam, če je privolila c. kr. državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitvev obratnih naprav in se stroški prav izkažejo.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem črtežu, ki ga odobri c. kr. državna uprava.

§ 11.

C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat oddana, odkupiti vsakčas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imelo železniško podjetje v poslednjih sedmih letih pred odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabjših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

2. Ako se železnica odkupi pred pretekom začasne davčne prostosti, ustanovljene v § 1, je za ostalo dobo davčne prostosti tako najdeni poprečni čisti donos teh petih let odkupna renta, ki se izplača davka prosto. Za čas po preteku davčne prostosti je hkratu ovedeti odkupno rento tako, da se od donosov, privzetih v poprečni račun, izračuni davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let in se odbije od donosov. K ostanku se z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je odslej plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteje pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

3. Če bi se pa železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v § 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladami in drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni račun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračuniti davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donesku pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

4. V zmislu spredaj stoječih določil ovedeni poprečni čisti donos je potem koncesionarju kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

5. Ako bi se pa železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po spredaj stoječih določilih v odstavkih 1 do 3 najdeni poprečni čisti donos brez pribitka, navedenega v odstavkih 2 in 3, ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za počrtežno obrestovanje in razdolžbo z odobrenjem c. kr. državne uprave v založbo vštavnih napravnih stroškov vzprejetega, železniško-knjižno zagotovljenega posojila, prištevši tisto letnino, ki je potrebna za obrestovanje po c. kr. državni upravi odobrene delniške glavnice, kolikor se je izdala za založbo napravne glavnice za železnico, in sicer prednostnih delnic po $4\frac{1}{2}$, osnovnih delnic po 4 od sto ter za razdolžbo gori označene delniške glavnice v času, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država plačuje spredaj navedene letnine v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne koncesionarju rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

6. Državi se pridržuje pravica prevzeti, da kadarkoli namesto koncesionarja sama plača posojila, najeta v dobavo novcev za dopuščeno železnico, v znesku, ki v času odkupa še ni poplačan po odobrenem razdolžnem načrtu; v tem primeru je odkupno rento, ki jo je plačati, znižati za potrebnost za obrestovanje in razdolžbo označene glavnice posojila ter, ako pride tako, za tej potrebnosti primerno kvoto pribitka, ki ga je v zmislu določil odstavkov 2 in 3 prišteti poprečnemu donosu.

7. Državi se pridržuje nadalje pravica, da sme kadarkoli na mesto še ne dospelih rentnih plačil,

ki jih je po določilih spredaj stoječih točk plačevati koncesionarju, plačati glavnico, ki je enaka glavnični diskontovani vrednosti tega plačila, po $4\frac{1}{2}$ od sto na leto, računaje obresti od obresti — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavkov 2 in 3 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

8. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odškodnino, predpisano v št. 1 do 7, brez daljnje odplate v bremen čisto, oziroma samo s še nepoplačanimi ostanki z odobrenjem c. kr. državne uprave najetih posojil obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi premičnimi in nepremičnimi rečmi, vštévši vozila, zaloge gradiva in blagajnične zaloge, dovlačnice, ki so eventualno last koncesionarja, in postranska opravila, ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, kolikor niso bile že določili primerno porabljene z odbrilom c. kr. državne uprave.

9. Sklep c. kr. državne uprave o izvrševanju državne odkupne pravice, ki naj se zgodi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposrednje zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določi:

- a) čas, od katerega se odkupi železnica;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj, bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v poplačilo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki naj jo plača država železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše poprave odkupne cene (št. 1 do 7), ki jo je ovedeti začasno, z navedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

10. C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, vročivši odkupno izjavo postaviti hkratu posebnega

komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počeni ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obrememba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave počeni priditve tega posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega pravičnega obrata ali povzročajo trajno obremenitev.

11. Koncesijonar je dolžen poskrbeti za to, da bo mogla c. kr. državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesijonar ne izpolnil te dolžnosti, ima c. kr. državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesijonarja in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest oznamene imovinske predmete.

Počeni s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države in potemtakem so odslej vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do gornjega časa nastajajoče obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

12. C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 9) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesijonar je dolžen, c. kr. državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolago dati pravne listine, katere bi bile morda še potrebne z njegove strani.

§ 12.

Dopustilna doba in ž njo vred v § 9, lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devet-

deset (90) let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

C. kr. državna uprava sme po pogojih, navedenih v § 16, izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka.

§ 13.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, všteti vozila, zaloge gradiva in blagajnične zaloge, dovlačnice, ki so eventualno last koncesijonarja, in postranska opravila, ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, kolikor niso bile že določile primerno uporabljene z odobrenjem c. kr. državne uprave.

§ 14.

Ko mine to dopustilo, kakor tudi, ko se odkupi železnica (§ 11), obdrži koncesijonar last rezervnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in pa kar bi imel po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katera si je koncesijonar sezidal ali pridobil sam po pooblastilu c. kr. državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§ 15.

C. kr. državna uprava ima pravico se prepričati, da je gradnja železnice ter obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

C. kr. državna uprava ima tudi pravico, po odposlanem organu pregledovati gospodarstvo, in posebno po nadzornih organih, pošiljanih ob stroških koncesijonarja, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi c. kr. državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje uprav-

nega svéta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, ter na občne zборе, in tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne morda zakonom, dopustilo ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javnim koristim; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprositi takoj odločbo c. kr. ministrstva za železnice, ki jo je dati brez odloga in ki veže družbo.

Za tukaj določeno nadzorovanje železniškega podjetja mora koncesijonar z ozirom na opravilno breme, združeno s tem, plačati državnemu zakladu letno poprečno odškodnino, koje višino določi državna uprava oziraje se na obseg podjetja lokalne železnice.

§ 16.

C. kr. državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe. Zlasti se sme izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred potekom dopustilne dobe, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v § 2 ustanovljene o dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu § 11, lit. b) zakona o dopušcanju železnic.

Forster s. r.